

והיה ברכה (לבעל הבני יששכר) ברכות א, א

קול אליהו

רח (דף ח' ע"א) **בגמרא** אפר כירה
מאן דכר
שמיה אמר דבה הכי קאמר ואפר כירה
מוכן הוא וכו' ע"ש. הגה רבינו הקדוש
סידה שיתא סדרי משנה בחכמה נפלאה
עד שברבור אחד נכללין כמה עקרים וכמה
סברות בקוצר לשון ולכן האמוראים שהיו
אחר חתימת המשנה לא היה להם רשות
להוסיף ולא לגרוע, אלא לפרש רבריו כ"א
כפי מה שקבל מרבו ומה שאמרו לפעמים חסורי
מחסרא והכי קתני, יש לומר שאין במשנת
רבי שום חסרון בלישנא ומה שהוסיפו הוא
מוכן בנד הלשון של רבינו הקדוש דל,
אפס כדי להסביר לעיני המון הרואים
בהשקפה ראשונה לפניהם צריך להסביר
יותר, והמעין ברבריו יראה שהוא כלול
ברבריו ביתרון אות אחת, וכן יש לפרש
בכל המקומות, וגם כאן יש לפרש כן דהנה
במשנה נאמר שאפר כירה מוכן הוא וע"ז
פריך הגמרא איפר כירה מאן דכר שמיה,
ומשני חסורי מחסרא והכי קתני ואפר כירה
מוכן הוא, והנה לכאורה מהו חסורי מחסרא
ומה הוסיף שבטקום שיין כתב וי"ז, אבל
לאחר ההתבוננת יראה שרבינו הקדוש
בלשונו הוסיף כיון לדעת התרצן והכי פירושו
ומודים שאם שחט שיתפור בדקר ויכסה,
ועוד הם מודים שאפר כירה מוכן הוא,
ומודים קאי אתרווייהו, לכן נכתב בכא
ראשונה והשניה בשרין, שאם שחט, שאפר
כירה, והמקשן הבין שאפר כירה הוא טעם
לבבא ראשונה כדרך השרין בכל התלמוד
לכן הקשה מה ענין זה לזה, והשיבוהו
חכמי הגמרא, לך לפי רעיוןך חסורי מחסרא
מלה אחת, ומודים שאפר כירה מוכן הוא,
וזהו אמרם הכי קאמר ואפר כירה מוכן
הוא, כלומר שהוא עוד דבר בפני עצמו
שהם מודים גם כן על דבר זה, וכן הפי'
כל חסורי מחסרא בזה האופן:

מעשה ובאו וכו' כמו שבא"ו בשי"ן וכ"ה
באמת בכמה ספרי משניות גרסו
שבא"ו אבל בספרי התלמוד גרסינן ובא"ו.
ואמרת בעניי לא דבר ריק הוא. והנה כבר נכתב
אצלינו דנמצא לפעמים במשנה בהיפך שמחלפין
הוא"ו בשי"ן כמו שתמצא בריש מס' יו"ט
שאפר כירה מוכן הוא ופתרוהו בגמ' ואפר
כירה וכו' וכן נמצא עוד כמוהו עיין בתויו"ט
ונכתב אצלינו הטעם דאות ו' נק' אות חיים
כמד"א וישם י"י לקין אות (אות ה') לבלתי
הכות וכו' (ע"כ תחילה נאמר לו נע ונד וכו'
ואח"כ וישב בארץ ג'ר'ד בהוספת ה') והוא
מבואר בזהר כ"פ אות ו' איקרי אות חיים. וכבר
ידוע לך מהענין המבואר בגמ' שהוא אתרא
דשמה קושט"א שהיו מדברים אמ"ת ולא היו
משנים בדיבוריהם ולא שכיב אינש בלא זימני
וכבר כתבנו הטעם שמדת ואמ"ת מדה ה'
שבי"ג מדות סוד הארת הפנייים וכתוב באור
פני מלך חיים. והנה האדם כשמכוין הלכה
לאמ"ת"ן מעורר מדת ואמ"ת הארת אור פני
מלך חיים וממשיך ע"ע חיים ומבואר אצלינו
באריכות [עיין בספרו הקדוש בני יששכר, חודש
תשרי מאמר ג' דרוש ו'] בפסוק אשרי העם יודעי
תרועה (מכוונין להלכה"ה מה הוא התרועה וע"ז)
י"י באור פניך יהלכו (הארת אור פנימלך) וכן
בהא דהשיב השי"ת למלאכים וכי לא אשא
פני"ם לישראל אני אמרתי ואכלת ושבעת
וברכת והם מדקדקין ע"ע עד כזית וכו' רצ"ל
כיון שמכוונין הלכה לאמ"ת"ן הנה מעוררים
מדת ואמ"ת הארת אור פני" מלך חיים אכ"מ
להאריך והנה מבואר בזהר בראשית אות הש'
נק' אתווא דקשו"ט. ומעתה תתבונן התחלפות
אות ה' (אות חיים) באות הש' (אתווא דקשוט
אמת) מאן דבעי חי לא ישנה מדיבורו ויכוין
אל האמ"ת (ובפרט הלכה לאמ"ת"ן) מול הדרת
אור פני מלך מדת ואמ"ת ובאור פני מלך חיים
הבן והנה בכאן הוא בהיפך נתחלפה הש' אתווא
דקשוט באות ו' אות חיים דהנה בכאן כשבאו
בני ר"ג מבית המשתה ולא קראו ק"ש. הנה עכ"פ